

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrt leta K 1.—. Za vse druge države in Ameriko K 5.60.— Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inzerate, naročnino, reklamacije pa na upravništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezimni dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštnine proste. — Inzerati: štiritopna petit-vrsta za enkrat 12 vin. za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inzerati po dogovoru. Inzerati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plačujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjavni: „Sava“, Kranj. Čekovni račun pri c. kr. pošto-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Svetovna vojna.

Avstrijsko-srbska vojna.

Naredba vrhovnega armadnega poveljstva.

Vrhovno armadno poveljstvo je izdalo za obseg Galicije in Bukovine to-le naredbo:

1. Od 20. avgusta naprej smejo privatne osebe izročati poštnim uradom samo odprta pisma in pakete.

2. Pri poštnih pošiljtvah brez razlike je prepovedana uporaba črk ali znakov kake tajne pisave ali stenografije, ki se ne da kontrolirati.

3. Poštni uradi naj s pošiljtvami, ki nasprotujejo tem določbam, ravnaajo kot s sumljivimi pošiljtvami.

4. Ves poštni in brzjavni promet se nahaja pod vojaško kontrolo, ki jo izvršujejo pooblašteni častniki in vojaški uradniki.

5. Vesti o vojaških odnašajih katerekoli vrste so prepovedane.

Fortifikacija dela ob Donavi.

Vedno bolj se razširjajoča svetovna vojna stavi v prvi vrsti vojskujočim se državam nalogo, da se bavijo z rešitvijo vseh onih defenzivnih problemov, ki nudijo med neizračunljivimi konstelacijami dolge vojne ono varnost pred presenečenji, ki so za konsekventno izvedbo vodilne misli našega bojevanja v ofenzivi potrebni. Zato se bodo pričela že dolgo nameravana in v mobilizacijskih odredbah že pripravljena utrjevalna dela ob Donavi, katerih cilj je, varstvo glavnih prehodov torej tudi obeh glavnih mest. Prebivalstvo obeh državnih polovic monarhije, ki stopa s tako možato odločnostjo v boj, bo ta sklep gotovo odobravalo. Ta sklep izvira iz iste misli, ki je vplivala leta 1870 na Prusko, da je izvršila fortifikacijska dela v Berlinu, namreč iz misli, da morajo biti narodi, ki se bojujejo za višje cilje, pripravljeni tudi na trdovratno obrambo, da more biti ofenziva le tedaj na gotovi podlagi in da se more le sedaj s čilo močjo in brez skrbi izvršiti, če je dovolj pripravljena tudi uspešna defenziva.

Prehodi v Srbijo.

Avstrijska armada si je doslej izvojevala tri prehode v Srbijo. Prvi prehod čez Savo je pri Sabacu, drugi prehod čez Savo je pri Progarju, tretji prehod pa je pri Ločnici in Lješnici čez Drino.

Naše zmagovite čete na južnem bojišču.

20. t. m. smo napadli sovražnika, ki je še pred začetkom naših akcij vdrl čez Uvac in Vardište v naše obmejno ozemlje ter ga pognali iz njegovih postojank, ki so bile dobro izbrane in utrjene, čez mejo v smeri proti Užicam. Pri teh bojih, katerih se je nemški detašma iz Skadra prostovoljno zmagovito udeležil, so se naše čete navzlic težkemu terenu in trdovratni obrambi sovražnika, ki je bil močnejši v dobro napravljenih utrdbah, borile z občudovanja vrednim elanom. Dokazale so, da so navdahnjene z istim duhom, ki je vodil c. in kr. armado v stoletja dolgi zgodovini k slavi in časti. Armada, sestavljena iz čet vseh delov monarhije, e z velikim pogumom in preziranjem smrti ozdravila po številu močnejšega, na vojno navajenega, razkačenega sovražnika od velike zmote, da je srbska hrabrost nepremagljiva. Nemški detašma je poplačal svojo hrabrost o smrti treh vojakov in ranjenem dveh častnikov in 21 mož.

Avstrijsko-ruska vojna.

Zmagovita naša ofenziva proti Rusom.

Ofenziva naših čet na obeh straneh Visle napreduje nevzdržema. Zapadno od te reke so

naši voji v zvezi z nemškimi zavezniki v ljutih bojih prekoračili Lysso goro in so včeraj dosegli sektor reke Kamienna med Kielcem in Radonom. Vzhodno od Visle so potisnile naše zmagovito prodirajoče čete dne 22. avgusta pri Krasniku na potu v Lublin v beg močan oddelek dveh ruskih armadnih korov. Preko 1000 Rusov, med njimi mnogo častnikov, je padlo neranjenih v naše roke. Uplenili smo veliko število zastav, strojnih pušk in topov. Napad 20.000 Rusov, večinoma konjenikov proti meji Bukovine pri Nowosielci smo popolnoma odbili. Sovražniku smo odvzeli več sto vjetnikov. Na derutnem begu so pustili na bojišču mnogo vojnega materijala.

Sijajna zmaga nad Rusi.

Tridnevna bitka pri Krasniku je včeraj končala s popolno zmago naših čet. Rusi so bili na celi okrog 70 kilometrov široki fronti potisnjeni nazaj in so se kakor v begu umaknili proti Lublinu.

Avstrijsko-francosko-angleška vojna.

„Goeben“ in „Breslau“?

Turška vlada sporoča uradno, da je kupila oklopno križarko „Goeben“ in križarko „Breslau“ od nemške vlade za 80 milijonov mark. Francosko časopisje živahno protestira proti tej kupčiji. „Matin“ izjavlja, da je upati, da se bodo vlade držav tripelentente ustavile temu koraku. Nikakor ni pričakovati, da bosta Francoska in Angleška priznali te dve križarki, ki sta bombardirali Bono in Philippeville, sedaj kot last Turčije. „Echo de Paris“ izjavlja, da je prodaja ničeva. Nekdaj nemški križarki „Goeben“ in „Breslau“ imata že turški imeni, „Goeben“ se imenuje sedaj „Javuz sultan Selim“, „Breslau“ pa „Midilli“. Turčija ima v teh dveh enotah vsekakor precejšnjo nadomestilo za oba dreadnoughta, ki jih je Anglija zaplenila.

Ladjeplovba v avstrijskem morju ustavljena.

Reški pristaniški urad uradno poroča, da je vsaka ladjeplovba v morskimi vodah monarhije do nadaljne odredbe ustavljena. Vsled te odredbe najbrže ne bodo smele voziti niti opatijske, niti obrežne ladje in celo barke morajo ostati v svojih pristaniščih.

Napad Francozov v Jadranskem morju.

Dne 16. avgusta je napadlo z zapada 16 vojnih ladij francoskega sredozemskega brodogva, ki so se bile ob italijanski obali pripeljale proti severu, malo avstro-ogrsko križarko „Zenta“ in torpedni rušilec „Ulan“, ter ti dve ladji, ki sta bili najbolj proti jugu postavljeni izmed naših ladij, uporabljenih za blokado črnogorske obali, odločili od osialih ladij. Tej premoči ki se v številkah ne da izraziti, se je torpedni rušilec kljub koncentričnemu ognju francoskih ladij odtegnil. Radiotelegrafična zveza s „Zento“ pa je od tega boja sem pretrgana.

„Zenta“

Glasom oficijelnega ohvestila iz Cetinje, se je z Nj. Velič. ladje „Zenta“, ki se je dne 16. avgusta v boju s francoskim brodogvom baje potopila, rešilo 14 štabnih oseb in 170 oseb moštva, med temi 50 ranjencev, na črnogorska tla.

Nemško-francoska vojna.

Nemški črnovojniki.

V Nemčiji je v smislu cesarske naredbe poklicana črna vojska pod orožje. Izvzeti so črno-

vojniki pod 20 let in oni črnovojniki, stari nad 30 let, ki še niso izvežbani. Izvežbani črnovojniki se morajo nemudoma vrniti v domovino, razen ako jih ne proglasi za nesposobne za črnovojniško službo kak splošno pooblaščen zdravnik, in sicer na temelju preiskave, ki jo mora sedaj izvršiti. Neizvežbani črnovojniki naj se takoj prijavijo konzulatu, ki naj odredi, da se jih glede njih sposobnosti preišče. Tem se je treba vrniti v domovino šele na poseben poziv.

Velika nemška zmaga.

Pod vodstvom bavarskega prestolonaslednika so izvojevale čete vseh nemških plemen v bitkah med Metzom in Vogezi zmago. Sovražnik, ki je prodril v Lotaringijo z vilikimi silami, je bil na celi črti s težkimi izgubami potolčen. Vjeli smo več tisoč sovražnikov in odvzeli Francozom mnogo topov. Splošni uspeh se še ne da presoditi, ker obsega bojišče večji prostor, kakor v bojih leta 1870. in 1871. in ker je bila naša celokupna armada v akciji. Veliki generalni štab poroča da so nemške čete med Metzom in Vogezi premagano francosko vojsko zasledovale. Umikanje Francozov se je izpremenilo v beg. Bilo je nad 10.000 Francozov vjetih in zaplenjenih najmanj 50 topov. Moč poraženega sovražnika se je dognala na več kakor 8 armadnih zborov.

Boji južno Namura.

Zadnji petek zvečer je prišlo v pokrajinah Blamont-Avrincourt in Cirey do boja francoskih in belgijskih vojakov s kavalerijo ter infanterijo nekoga bavarskega kora. — V nedeljo je bil boj med Namurem in Dinantom, pri katerem je sodelovala tudi pruska gardna kavalerija. Ta boj je smatrali samo za začetek večjega spopada. Udeležilo se ga je več bataljonov infanterije in oddelek strojnih pušk.

Zasedenje Bruslja.

Nemško vojaštvo je zasedlo Bruselj. Bruselj je stolno mesto kraljevine Belgije in leži ob reki Senne. Prebivalstva ima s predkrajji 547.000 duš. Bruselj je krasno mesto, polno znamenitih stavb, a ni utrjeno in se nemški okupaciji gotovo ni ustavljalo, tako, da se je zasedanje izvršilo popolnoma mirno.

Nemška zmaga.

Naše čete so pri Tirlemontu vplenile eno poljsko baterijo, eno težko baterijo in eno zastavo ter vjele 500 Francozov. Naša konjenica je pri Pervezu odvzela sovražniku 2 topa in dve strojni puški.

Zmagovito prodiranje nemške armade.

Severno od Metza je nemški prestolonaslednik s svojo armado, prodirajoč na obeh straneh Longwyja, zmagovito potisnil nazaj nasproti stoječega sovražnika. Na Lotarinškem je dosegla zmagovita armada pod vodstvom bavarskega prestolonaslednika pri zasledovanju poraženega sovražnika črto Luneville-Blamont ter nadaljevala zasledovanje. Pred Namurjem grme od pedsnočnjim topovi.

Francozi prepodili kneza državice Monako. Francozi so se dne 3. avgusta polastili knežje deželne uprave kneževine Monako. Aretirali so ravnatelja Kazina in tri druge Nemce. Ameriški konzul je posredoval in Francozi so mu obljubili, da bodo izpustili ravnatelja Kurza. Ko je konzul čez dva dneva energično zahteval, da ravnatelja takoj izpuste, so mu v Nizzi odgovorili, da je ravnatelj z osmimi drugimi Nemci na sumu, da je vohun. Tri dni pozneje smo slišali, da so ga med konfrotacijo

z onimi, ki so ga dolžili vohunstva, ljudje, ki so vdrl v dvorano, vzlekli na cesto in tam umorili. Pravica in zakoni so tu na jugu napram Nemcem in Avstrijcem brez veljave. Ravnatelj je bil ostal v Monacu, ker je zaupal v vpliv kneza Alberta pri francoski vladi. Pa ravno knez Albert je bila ena prvih žrtev te vojne. Se danes ne vemo, kje se nahaja od Francozov iz svoje države pregnani knez kneževine Monaco.

Nemško-ruska vojna.

Zmage Nemcev proti Rusom.

Močne ruske čete so pričele prodirati na črti Gumbinen-Angerburg. Nemci so prodirajočega sovražnika dne 20. avgusta napadli in ga zavrtili. Pri tem so vjeli 8000 mož in zaplenili 8 topov. O eni kavalerijski diviziji, ki je bila pridružena armadnemu zboru, že delj časa ni nobenih poročil. Divizija se je spustila z dvema sovražnima kavalerijskima divizijama v boj in se je šele včeraj vrnila k prvemu armadnemu zboru ter privedla s seboj 500 vjetnikov. Nadaljna ruska ojačenja prodirajo severno od reke Pregla in južno od mazuških jezer.

Strah pred nemškimi četami v Petrogradu.

Iz Petrograda je prišlo čez Kodanj sledeče poročilo: Mobilizacija se vrši počasi. Uniforme in opreme začetkoma ni bilo. Vojaški siužbi podvrženi so dobili le pentljo na klobuk. Jasno se kaže, da pričakujejo Rusi, da bodo Nemci vdrl v Petrograd. Državna banka je prenesla vse dragocenosti v eremitažo v Moskvo. Okoli in okoli mesta je gozd posekan, dvajset čevljev globoki jarki so izkopani. Ob finskem zalivu Petrograda proti Wiborgu so dobili vsi prebi-valci ukaz naj zapuste svoja stanovanja. Vsa poslopja so porušena.

Nemško-angleška vojna.

Pomorska trgovina.

Londonški „Daily Telegraph“ poroča iz New Yorka, da je dospelo tja mnogo brzovjavk, ki poročajo o zaplenitvi številnih nemških trgovskih ladij s strani angleških vojnih ladij. Newyorški listi konstatirajo, da je vsa nemška pomorska trgovina, ki je bila s tolikim trudom s toliko vztrajnostjo in marljivostjo ustvarjena, v manj kakor 2 tednih skoro popolnoma podvezana. — Avstrijski trgovski parnik „Ida“, ki je bil pred kratkim zapustil Trst, so v Quebecku angleške vojne ladje ustavile in zaplenile. Kapitan je proti temu protestiral ker ni vedel za izbruh vojne.

Smela pot dveh nemških križark.

Mali križarki „Strassburg“ in „Stralsund“ sta te dni napravili pot v južno Severno morje. Križarka „Strassburg“ je zapazila ob angleškem obrežju dva angleška podmorska čolna. Enega izmed teh je s par strelji iz velike daljave potopila. Križarka „Stralsund“ se je zapletla v boj iz velike daljave s številnimi torpednimi rušilci. Dva torpedna rušilca sta bila poškodovana. Pri tem potu, kakor tudi pri poizvedovalnem poletu nekega zrakoplova se je vnovič dognalo, da na nemškem obrežju in v nemških vodah ni sovražnika in da se nevtralni parobrodni promet lahko nemoteno vrši.

Gibraltar.

Angleži so zadržali več kakor 50 tujih ladij v Gibraltarju. Tiste ladje, ki so imele priprave za brezžično brzovjavljenje, so dobile ukaz, te priprave odstraniti. S Kanarskih otokov se izve, da je bil vjet nemški radiotelegram, ki je bil namenjen nemški ladji „Panther“ ter ji je naročal, naj vlovijo ladjo „Formosso“. Tej ladji se je posrečilo pobegniti.

Angleško brodovje pred Dardanelami.

V Atene je prispela italijanska ladja „Sicilia“, ki je na potu iz Carigrada v Brindisi in ki se je usidrila v Pireju. Njen kapitan pripoveduje, da je srečal med otokoma Tasos in Samotrake veliko angleško vojno brodovje, ki je plulo proti Dardanelam. Poveljnik eskadre je zahteval od njega, da mu je pokazal svoje dokumente. Nato je dovolil, da je smela „Sicilia“ nadaljevati svojo pot. Kapitan „Sicilije“ zatrjuje, da je videl v Bosporu križarki „Goeben“ in „Breslau“ v popolni vojni pripravljenosti, ter čul, da se govori, da so obe križarki že prevzeli turški mornarji. Nemci se vrnejo preko Romunske domov.

Angleška vojna ladja se potopila.

Iz Amsterdama prihaja vest, da je angleški torpedni rušilec „Bullfinch“ v Severnem morju zadel ob holandski parnik „Cinderdyc“ in se takoj potopil. Del moštva je utonil, drugi del so Holandci rešili. Angleški torpedni rušilec „Bullfinch“ spada v razred C angleškega brodovja rušilcev, ki obsega 36 takih ladij, in so zgrajene v letih 1898—1904. „Bullfinch“ je bil 64 m dolg in 6,3 m širok, stroji so imeli 5800 konjskih moči. Moštva je imel 60 mož. Oborožena je bila ladja z enim večjim in 5 manjšimi topovi. Njena hitrost je bila 29 vozlov, to je skoro 54 km na uro.

Angleška proti nemški trgovini.

Angleška vlada je vsem angleškim firmam prepovedala, delati kupčije s takimi inozemskimi firmami, pri katerih je udeležena kaka nemška družba ali le tudi en sam Nемеc. Namen te prepovedi je očitno ta, uničiti nemško trgovinsko konkurenco. Ta prepoved zadene mnogo ameriškanskih tyrdk in vzbuja v Novem Jorku začudenje in nevoljo.

* * *

Japonska in Avstrija.

Cesarskemu japonskemu poslaniku na c. in kr. dvoru, gospodu Ejmaro Sato, so bili danes dopoldne dostavljeni potni listi. C. in kr. poslanik na cesarskem japonskem dvoru je odpoklican.

Zvestoba za zvestobo.

Avstro-Ogrsko veleposlaništvo je izročilo ministrstvu zunanjih del to-le obvestilo: „Na Najvišji ukaz je bilo odposlano na poveljstvo Nj. Vel. ladjo „Cesarica Elizabeta“ v Čingtavu brzovjavno povelje, naj se Nj. Vel. ladja „Cesarica Elizabeta“ v Čingtavu bori ramo ob ramo z nemško zaveznico.“

Slatin-paša v avstrijski armadi.

Rudolf Karol Slatin se je rodil leta 1857. na Dunaju. Studiral je tu trgovinsko akademijo ter šel kot 17letni mladenič na znanstveno potovanje v Afriko, kjer je bil dve leti (1875. in 1876.) v Egiptu in v Sudanu. Nato se je vrnil na Dunaj, kjer je služil kot enoletni prostovoljec v avstrijski armadi. Kot častnik se je udeležil avstrijske okupacije v Bosni leta 1878., nakar je šel zopet v Egipt, ter se udeležil tam v angleški službi bojov proti domorodnim Mahdistom, za kar je bil imenovan za vojaškega guvernerja kraja Dár-Turú. Leta 1883. je načelnik Mahdistov Muhamed Ahmed vjel Slatina, ki je po ponesrečenem poskusu pobegnil, ostal v jetništvu v okovih celih 12 let, do l. 1895., ko je vendar pobegnil v Kairo. Kahirski khediv mu je podelil za prestane muke naslov paše. Slatin paša je nato zopet obiskal svojo domovino, Avstrijo. Čez dve leti pa se je zopet vrnil v Egipt ter vstopil v službo generalnega štaba angleške armade v Egiptu kot generalni major. Kmalu nato je bil imenovan za generalnega guvernerja in inspektorja angleške province Sudana v Afriki. To ugledno mesto je zdaj opustil, da se more bojevati v avstrijski armadi.

Papež Pij X. †

22. avgusta, ob 6. zvečer so se pričele pogrebne ceremonije. Ob 6. 50 minut so dvignili prvo krsto. Ob 7. in 30 minut so zaklenili tudi kositrasto krsto in krsto iz brestovine. Pri oltarju Confiteor so spustili nato krsto s kranom v podzemne prostore bazilike. Ob 8. in 10 minut je bila ceremonija končana.

Vojno stanje med Nemčijo in Japonsko.

Na japonski ultimatum je bila japonskemu poslaniku dopolne izročena sledeča ustmena izjava: Na zahtevo Japonske nima nemška vlada ničesar odgovoriti. Smatra tedaj za potrebno, da odpokliče svojega poslanika v Tokiu ter izroči japonskemu poslaniku v Berlinu potne liste.

Bolgarija proti Rusiji.

Glasilo bolgarskih socialistov in sindikalistov biše: Bolgarski vojak bo z vsemi svojimi silami branil Bolgarsko pred sovražnimi napadi in se ne bo niti trenutek obotavljal iti proti despotični Rusiji. Vladno časopisje naglašja, da varuje Bolgarska najstrožjo nevtralnost.

Bivši bolgarski poslanik v Petrogradu.

Bivši bolgarski poslanik v Petrogradu Radko Dimitrijevič, ki je bil, kakor znano, zapustil svoje mesto, ter vstopil v rusko vojsko, je vpokojen in črtan iz vrst aktivne armade. Car, pa ga je imenoval poveljnika odeškega armadnega kora.

Rusi proti Rumuniji.

Iz Bukarešte so dospele vesti, da zbirajo Rusi zopet močne čete ob rumunski meji, in sicer v Reni, Guri in Kišinevu.

Francosko in angleško posojilo Belgiji.

Z ozirom na potrebe, katere ima sedaj vsled vojne Belgija, sta sklenili Angleška in Francija, da posodita Belgiji 500 milijonov frankov. Francija in Anglija dasta k tej svoti vsaka polovico. Ta svota se stavi Belgiji na razpolago.

Novo francosko nasilstvo.

Glasom iz Palerma došle brzovjavke cesarskega zastopnika v Tangerju, je le-temu maroška vlada dne 19. avgusta dostavila potne liste in ga dala nasilno in brez odlaganja s celokupnim osebom poslaništva spraviti na krov francoske križarke „Cassard“, da ga prepelje v Palermo. Ta brutalni napad v glavnem mestu v mednarodni zoni Maroka, v kateri še danes izvršujejo kontrolo nad vlado diplomatski zastopniki signatarnih sil Algeciranske pogodbe, pomenja na strani Maroka in Francije takšno nezaslišano kršenje mednarodnega prava, kakor se hujski čisto gotovo še ni prigodil v zgodovini. Vpričo tega Gibraltarja se razume

samo ob sebi, da je bilo to nasilstvo mogoče samo s privoljenjem Angleške, tiste Angleške, ki je skušala svojo vojno napoved proti nam polepšati z izgovorom, da se zavzema za nedotakljivost mednarodnih pogodb. Maroška vlada je dostavila avstro-ogrskemu diplomatskemu zastopniku v Tangerju gospodu pl. Wagnerju potne listine in ga primorala h takojšnjemu odpotovanju na francoski križarki „Cassard“, ki ga je prepeljala v Sicilijo. Ni potreba še posebe naglašati, da pomenja to očitno na francosko povelje izvršeno nasilstvo flagrantno kršenje narodnega prava, ker sta Tanger in sosednja zona podrejena ne francoskemu protektoratu, marveč na podlagi sporazuma vseh signatarnih sil Algeciranske pogodbe mednarodnemu režimu.

Amnestija vojakov.

Vsem vojaški službi podvrženim osebam armade in vojne mornarice, ki pripadajo kakemu od mobilizacije prizadetemu delu skupne armade, ki so obsojeni na vojaško sodnijsko zaporno kazen, ki ne presega dobe enega leta, in ki so to kazen že nastopili, je bil ostanek kazni odpuščjen. Cesar je blagovolil odrediti: Ustavi naj se vojaško kazensko postopanje, ki se v času objave tega milostnega akta vrši, proti osebam moštva skupne armade in črne vojske zaradi kaznivih dejanj, ki se ne kaznujejo s težjo nego petletno zaporno kaznijo. Ob enem se naj opusti uvedba kazenskega postopanja proti takim osebam.

Slatin paša odstopil kot generalni inšpektor Sudana.

„Neue Freie Presse“ poroča, da je general Slatin-paša vsled napovedbe vojne od strani Anglije Avstro-Ogrske odločil kot generalni inšpektor za Sudan in bo prišel na Dunaj, da se postavi na razpolaganje domovini.

Turčija proti brezžičnim aparatom.

Turška vlada je vsem inozemskim zastopstvom poslala noto, v kateri izjavlja, da morajo one trgovske ladje, ki vozijo skozi Dardanele, ostaviti na kopnem svoje aparate za brezžično brzovjavljenje. Na povratku zopet lahko vzemo seboj te aparate. Pred izdajo te prepovedi so pomorske oblasti v Dardanelah dale odstraniti napravo za brezžični brzovjav na nekem francoskem tovornem parniku.

Aretacije kot represalije.

Dunajsko-amerikansko poslaništvo je c. in kr. zunanjemu ministrstvu naznanilo naslednje dejstvo: Dne 13. avgusta t. l. je bil umorjen c. in kr. vicekonzul Hoffinger, ki ga je bil odšli poslanik v varstvo naših diplomatskih arhivov pustil v Petrogradu in za čigar varnost je rusko zunanje ministrstvo izrečno jamčilo. Protest, ki ga je vložilo ameriškansko poslaništvo, ki je, kakor znano, za čas vojne prevzelo varstvo avstro-ogrskih interesov na Ruskem, ni imel uspeha. C. in kr. vlada se je čutila primorana, to rusko nasilnost, pred katero se je zgodila tudi svojevoljna aretacija poslaniškega pisarniškega uradnika Losterja, pobijati z orožjem represalij kakor je določa mednarodno pravo, in je dalo danes zapreti ruskega pisarniškega uradnika Stolkovskega, ki so mu zaupani diplomatski arhivi tukajšnega ruskega poslaništva, ruskega duhovnika Jakulovskega in sedaj v Budimpešti bivajočega bivšega ruskega konzula v Sarajevu Igelströma, katerega pa so izpustili, ker je težko bolan.

Narodna vlada na Ruskem.

V Krakovu se je razširjal letak s poročilom iz Varšave, da se je 3. t. m. ustanovila v Varšavi narodna vlada, ki je poverila poveljstvo vseh poljskih oddelkov meščanu Jožefu Pilsnajschemu.

Ruska ladja s 4000 vojaki se potopila.

„Tasvir i Eskiar“ izve, da je opazati v ruskem Kaukazu znake nemirov. V pokrajinah, kjer žive Georgijci, je baje izbruhnila vstaja proti ruski vladi; 4 častniki in 80 vojakov je bilo baje ubitih. Boje se, da se bodo nemiri raztegnili tudi na druge dele Rusije. V Sebastopolu in Jalti je položaj silno žalosten. Samo starci, otroci in ženske so v mestu. Sedaj so začeli ukrcavati 200 obrežnih topov na ladje. Trinajst torpedovk, 7 oklopnih križark in 4 hidroplani so odpluli v neznani smeri. Neka ruska transportna ladja z municijo in 4000 vojakov je naletela na neko mino in se je potopila. Večina vojakov je utonilo. Kakor poročajo listi, so muzlimani v Kašgaru zaradi zaplenjenja turških ladij „Rešadie“ in „Sultan Osman“ silno ozlovoljeni ter so prisegli, da bodo nabrali denarja za turško brodovje.

DNEVNE VESTI.

Vojne kokarde za prebivalstvo. Da ustreže želji, ki je bila izražena iz srede prebivalstva naše države, da javno pokaže svojo patrijotično mišljenje in obenem udeležbo svojo pripravljenost k žrtvam za skupno domovino, je pomožni urad zunanjega ministrstva sklenil, izdati vojne kokarde v črno-zlatih barvah, ki se bodo dobivale po 30 vin.

Ustavitev kazenskega postopanja. Njegovo c. in kr. apostolsko Veličanstvo je izdalo sledeče najvišje lastnoročno pismo: Ljubi dr. vitez Hochenburger! Za osebe, ki služijo v sedanji vojni pri skupni vojski, domobranstvu ali v črni vojski in bi bodo zvesto izpolnile svoje vojaške dolžnosti, nameravan odrediti ustavitve kazenskega postopanja, ki je bilo naperjeno, ali ki se naj naperi proti njim zaradi kaznjivega dejanja, izvršenega pred 18. avgustom 1914, ki je ima zasledovati javni obtožitelj. Izvzeto je postopanje zaradi kaznivih dejanj, pri katerih presega kazni 5 let na prostosti. Če ima ista oseba več kaznivih dejanj na vesti, je ustavitve postopanja izključena, če presega tudi le pri enem kaznivem dejanju, kazni, ki se naj uporabi, 5 let. Kdor misli, da more na podlagi te določbe prositi za ustavitve proti njemu naperjenega postopanja, mora to naznaniti pri izstopu iz vojaške službe svojemu vojaškemu poveljniku, ali pa prositi za ustavitve tekom 6 tednov, ko preneha vojno stanje, oziroma, če prej izstopi iz vojaške službe, 6 tednov pri pristojnem sodišču. Pooblaščaj Vas, da storite za izvedbo tega Mojega sklepa potrebne korake. Dunaj, 25. avgusta 1914. Fran Josip m. p. Hochenburger m. p.

Razglas. Glasom razpisa c. kr. dež vlade v Ljubljani z dne 17. t. m. se bodo oddajali zanesljivim posestnikom voznje vajeni težki plemenski žrebci brez subvencije za opravljanje poljedelskih del. Oddaja žrebcev se izvrši na podlagi navadne oddajne, oziroma sprejemne listine, v kateri se za veže prejemalec žrebca, da bode taistega 4 tedne pred začetkom skakalne dobe oddal žrebčarski postaji v dobrem delavnem stanu. Kdor želi pod navadenimi pogoji žrebca prevzeti, naj se zgleda pri podpisnem uradu. Vsem županstvom v vednost in javno ter običajno razglasitev.

C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju, dne 26. avgusta 1914.

Razglas. Doznalo se je, da se kljub cesarskemu ukazu z dne 1. avgusta 1914 št. 194 drž. zak. cene važnim preskrbovalnim rečem, zlasti živilom, popolnoma neupravičeno zvišujejo. Da se pride tem nepostavnostim v okom, se občinstvo pozivlje, da podpira oblasti s tem da naznani istim vse kaznjive slučaje. Zlasti je ovaditi prestopke razglasa c. kr. deželne vlade z dne 1. avgusta 1914 št. 249/Mob. spremenjenega s tuhradnim razglasom z dne 10. avgusta 1914 št. 217/Mob. — ki določa najvišje cene za gotove predmete. Ovadbe razumno le utemeljene ter podprte z dokazi — je nasloviti najbolje na bližnjo c. kr. orožniško postajo.

C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju, dne 25. avgusta 1914.

Razglas. C. kr. ministrstvo za notranje zadeve je odredilo, da je težiti za tem, da se bode iz premogovnikov v Ostravi in Mostu (Brük) potom združitev interesentov dobaviljiv premog v tuzemstvu v one kraje, kjer je potreba po njem. V to svrhu se priporoča, da se združijo vsi na dobavo premoga navezani, da se zamore potem, ko bodejo potrebne množine premoga določene, sporazumno s posameznimi poveljstvi železniških prog urediti izpeljavo dotičnih pošiljatev potom krajevnih organizacij. To se daje interesentom s pristavkom na znanje, da bode podpisano okrajno glavarstvo vse tozadevne želje iz prizadetih krogov po možnosti hitro in intenzivno pospeševalo.

C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju, dne 26. avgusta 1914.

Razglas. Osrednje transportno vodstvo je potom c. kr. železniškega ministrstva in kr. ogrskega generalnega nadzorništva za železnice in plovstvo izdalo na vse železniške uprave potrebne odredbe, da se omogoči pošiljatev aprovizacijskih predmetov kakor tudi voznega blaga vsake vrste v onem obsegu, v kolikem to dopušča brezhibna izvršitev vseh vojaških transportov. V bodoče se ne bodo tedaj na vojno ministrstvo, osrednje transportno vodstvo, vojno transportno vodstvo, poveljstvu železniških prog naslovljene prošnje in dopise za dostavljanje vagonov, za dopustitev blaga h prevažanju itd. več reševali, temveč se je s takimi prošnjami izključeno obračati, do dotičnih železniških uprav. Katere predmete je smatrati kot aprovizacijsko blago, določuje v Avstriji c. kr. železniško ministrstvo, na Ogrskem pa kmetijska komisija v Budimpešti, ki razsojata o tozadevnih vlogah kakor tudi o prošnjah za uvrstitev aprovizacije potrebnih krajev v dotične razglase. Glede za vojne svrhe določene pošiljatev velja dosejanje postopanje, da morajo prošnje za odpravljanje takih pošiljatev najprej potrditi pristojne vojaške oblasti; nadaljna rešitev pa pride od osrednjega transportnega vodstva C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju, dne 26. avgusta 1914.

Razglas. Dodatno k razglasu z dne 10. avgusta 1914 št. 220/mob. zadevajočemu promet aprovizacijskih vlakov se objavlja, da se lahko bencin (petrolej, špirit) odpravlja na in od vseh postaj državne, kakor tudi južne železnice.

V vojaške namene prodani konji. Vsled odloka c. kr. finančnega ministrstva nakazovati so se začela izplačila za navedene konje dne 16. t. m. Večina posestnikov takih konj je tedaj uže v po-

sesti popolnega zneska, za katerega so prodali svoje konje. Ostali dobe izplačila do 1. septembra t. l.

Žetev in poljska dela. Pred nekaj dnevi je izšla cesarska naredba, ki ima namen, zagotoviti redno spravljanje žetve in opravljanje poljskih del. Zaradi porazdeljevanja delavskih sil se ustanove za okoliš vsakega okrajnega glavarstva posebne posredovalnice za delo. V Ljubljani se ustanovi deželna osrednja posredovalnica za delo, ki bo poslovala pri dež. odboru. Vrhovno vodstvo ima poseben odbor, kateremu stoji na čelu deželni predsednik ekscelenc baron. Schwarz.

Novi dvekranski bankovci. Novi dvekranski bankovci bodo imeli datum 5. avgusta. „Wiener Zeitung“ jih opisuje v glavnem sledeče: Bankovci avstro-ogrsko banke z dne 5. avgusta 1914. imajo format 113 mm širine in 68 mm višine ter so tiskani na belem velimpapirju. Stran teksta ima na sivkasti, goilochirani podlagi modro sliko bankovca, v sredi v ovalnem okvirju idealno glavo. Okvir ima na levi nemško, na desni strani ogrsko besedilo kazenske določbe. Na levi zgoraj je cesarski avstrijski orel in v rozeti guiloch vrednost note 2 K v osmih deželnih jezikih, na desni zgoraj grb dežel ogrske krone in rozeta z belo številko 2. Pod obema rozetama je na levi strani nemški, na desni ogrski tekst note. Na drugi strani je v okvirju zelenkast goilochiran fond z nemško in ogrsko iznačbo vrednosti 2 K v rjavem tisku, ter s številkami serije in številke.

Vojne žrtve, ki jih zahtevajo nalezljive bolezni. Napačno je mnenje, da pobere v vojski boj največ življenj. Vojskam slede bolezni, ki zahtevajo svoje žrtve pri zmagovalcih in pri premaganih. Moderna vojska zato zahteva, da se proti nalezljivim boleznim vse stori. Naša vojna uprava je tudi tozadevno vse storila, da varuje vojake, kar je le mogoče, tudi pred nalezljivimi boleznimi. Bolezni so v nekaterih vojskah pobrale več ljudi, kakor kroglice in drugo orožje. V vojski leta 1866. je na 280.000 pobrala kolera 46.291 mož. V drugih vojskah je legar zahteval velikanske žrtve, kar so izkusili Francozi v dveletni vojski na Krimu. Orožje je usmrtilo 20.246 mož kolera je pa pobrala 11.000 in legar 17.500 mož. Še strašnejše so gospodarile bolezni v rusko-turški vojski (1877). Padlo je 34.732 mož, na legarju in na mrzlici je pa obolelo 199.537 mož, umrlo jih je med njimi 43.985.

Umrli je v Radovljici gospod Ljudevit Bauer, c. kr. okrajni tajnik deželne vlade v Ljubljani, po dolgem in težkem trpljenju. Naše sožalje!

Vsled opeklin umrl. 35letni tovarniški delavec Janez Müller iz Stražišča pri Kranju je 10. t. m. v tovarni za železo na Savi spuščal in odvažal tekočo in žarečo žlindro. Ko je hotel proti trem popoldne odpeljati z žlindro napolnjen beden, ki je stal na nizkem vozu, je med potoma izpodrsnil, padel na drog voza ter se zgrudil na tla. Pri tem se je nagnil beden in žareča žlindra se je vtila na Müllerja, ki je dobil grozovite opekline. Prepeljali so ga v tovarniško bolnico, kjer je 13. t. m. umrl med groznimi bolečinami.

Obrtna razstava v Radovljici. — Obrtno razstavo v Radovljici, ki je pod protektoratom deželnega predsednika g. barona Schwarza plč. Karstena, ostane otvorjena do 20. septembra t. l. Zanimiva razstava nudi točen in jasen pregled o napredku Gorenjskega obrtništva, ima vedno dovolj obiskovalcev, kljub sedanjemu omejenemu železniškemu prometu. Kdor se hoče poučiti o napredku našega obrta, naj ne zamudi redke prilike in naj si ogleda to razstavo.

Darila za konjerejce. Vsled razpisa c. kr. poljedelskega ministrstva z dne 2. avgusta 1914, št. 63.404, upusti se za letos delitev državnih daril za konjsko rejo na Kranjskem. To se daje v splošno vednost vsled razpisa c. kr. deželne vlade v Ljubljani z dne 7. avgusta 1914, št. 24.039.

Slovensko planinsko društvo (osrednji odbor) naznanja, da je naročilo zatvoritev naslednjih svojih planinskih postojank: Aljaževega doma v Vratih, Triglavskega doma na Kredarici, Vodnikove kočice na Velem polju, Orožneve kočice na Črni prsti, Kadilnikove kočice na Golici, Kamniške kočice na Kamniškem sedlu. Otvorjene in oskrbovane so pa še sledeče postojanke: Hotel Zlatorog ob Bohinjskem jezeru, turistovska kočica ob izviru Kamniške Bistrice in kočica na Veliki planini nad Kamnikom.

Prešernova kočica na Stolu je vsled vladajočih razmer zaprta in ni več oskrbovana. Če bi hotel kak hribolazec kočico posetiti, naj se zgleda pri oskrbniku na Selu pri Zerovnici, ki ga bo spremil v kočico. Pripomni pa se, da je treba vzeti jestvine in pijačo s seboj, ker se je to iz kočice odpeljalo radi ponavljajočih se vlomov.

Promenadni koncert priredi tukajšnja godba prostovoljne požarne brambe jutri v nedeljo ob 11. uri popoldne na glavnem trgu. Vspored: 1.) I. Richter: „Vorwärts“, koračnica; 2.) Bruša: „Planinska“, valček; 3.) A. Pöschl: „Iz dobrih starih časov“, drugi del iz slovenskega potpurija; 4.) Sykora: „Na Vrbskem jezeru“, koračnica; 5.) Lovell Mason: Choral: „Bližje k Tebi moj Bog“,

svirala godba pri potopu parnika „Titanic“; 6.) A. Pöschl: „Rožice“, valček; 7.) H. Schneider: „In Reih und Glied“, koračnica.

ZADNJE VESTI.

Naša vojna napoved Belgiji.

C. in kr. poslanik na kr. belgijskem dvoru je dobil ukaz, naj brzojavi kr. belgijskemu ministru zunanjih del to-le: „Po ukazu svoje vlade imam čast vaši ekscelenci sporočiti to-le: Ker je Belgija opetavano odklonila od Nemčije ji stavljen predloge in vojaško pomaga Franciji in Angliji, ki sta Avstro-Ogrski napovedali vojno, in vzpričo dejstva, da so avstrijski in Ogrski državljani v Belgiji, kakor se je dognalo, morali trpeti, da se pred očmi kraljevskih oblasti ravna ž njimi, kakor je v nasprotju z najprimitivnejšimi zahtevami človečnosti in kakor je celo nedopustno napram podanikom sovražne države, je Avstro-Ogrska primorana prekiniti diplomatske zveze in se od tega trenutka smatra kot v vojnem stanju z Belgijo. Jaz zapuščam Belgijo z osobjem poslaništva in izročam zaščito, avstro-ogrskih državljanov poslaniku Združenih držav ameriških v Belgiji. C. in kr. vlada je vročila potne liste grofu Erzembaultu de Dodzeele. Podpisal Clar.“

Čestitka našega cesarja.

V veliko glavno taborišče je dospela od cesarja in kralja Franca Jožefa na cesarja Viljema dne 24. avgusta ta-le brzojavka: „Zmaga na zmago! Bog je z Vami! On bo tudi z nami! Najprisrčneje čestitam Tebi, dragi prijatelj, mladostnima junakoma, Tvojemu ljubemu sinu prestolonasledniku, kakor tudi bavarskemu prestolonasledniku Ruprehtu in brezprimerno hrabri nemški armadi. Nedostaja mi besed, da bi izrazil to, kar navdaja Moje srce in z Mano Mojo armado v teh svetovno zgodovinskih dneh. Presrčno stiska Tvojo močno roko

Franc Jožef.“

Velika avstrijska zmaga pri Krasniku.

Vest o tridnevni bitki pri Krasniku je izzvala v celi monarhiji veselo zadoščenje. Na Dunaju je mnogo hiš razobesilo zastave. Časopise daje duška svojemu zadoščenju nad zmago na severnem bojišču ter naglašja, da je bila bitka večjega pomena, kakor je bilo to sklepati iz prvih poročil. Po poročilih vojnih poročevalcev listov se zdi, da je bil poraz ruske armade posledica stranskega napada. Boj je bil povsod trdovraten, uspeh avstro-ogrsko armade popoln. Boji na viših južno od Krasnika, pomenjajo velik uspeh. Dva ruska kora sta bila po silno trdovratnem oddoru premagana. Enemu delu naših čet se je posrečilo, najbrže ker je obkolil vzhodnje krilo čez Bjelgorai—Frampol, popolnoma izvršiti ruski poraz. Vjetniki pripovedujejo, da vlada v ruski armadi nezadovoljnost; mužiki poljubljajo avstrijskim oficirjem za dobrohotno postopanje roko.

Trdnjava Namur padla.

Veliki generalni štab razglasa: Pri Namuru so vsi fortii padli, takisto smo po hrabrem odporu zasedli Longwy.

Proti levemu krilu armade nemškega prestolonaslednika so iz Verduna in vzhodno od tod prodirale močne francoske čete, a so bile vse odbite. Razen neznatnih oddelkov od Kolmarja, so se Francozi umaknili iz Zgornje Alzacije.

Pisarna za urejevanje splošnih gospodarskih zadev

J. Rozman :: Kranj

I. Denarni promet: Izposlovanje posojil v vseh oblikah. — Prevzem kapitalij in njih pupilarnovarno nalaganje. — Ranžiranje insolvent. — Eskont menic. — Nakup in prodaja državnih vrednostnih papirjev. — Izdaja uradnih borznih kurzov.

II. Informacijske zadeve: Izdaja trgovskih in obrtnih informacij ter naslovov dobaviteljev in odjemalcev za vse blagovne stroke.

III. Izterjevanje terjatev: Izterjevanje trgovskih in obrtnih terjatev. — Inkaso menic.

IV. Promet z nepremičninami in podjetji: Posredovanje pri nakupu, prodaji in zamenjavi nepremičnin, industrijskih, trgovskih in obrtnih podjetij.

V. Tehnično-komercijelne zadeve: Nakup in prodaja industrijskih, obrtnih in poljedelskih strojev vseh sistemov. — Oprema celih delavnic. — Instalacije. — Načrti in proračuni.

VI. Strokovni nasveti v vseh navedenih zadevah. Strogo stvarno poslovanje. — Prospekti na razpolago.

Lovro Rebolj v Kranju

Glavni trg

20 52-33

Trgovina z moško obleko. — Prodaja raznega sukna in štofov za moške obleke. — Ravno tam lastna delavnica za obleke, ki se po naročilu dobro, ceno in nujno izgotove.

kokriško predmestje

v lastni hiši **zaloga šivalnih strojev in potrebščin.** Ravno tam **gostilna,** kjer točim najboljša vina in pivo ter postrežem vedno z **dobrimi gorkimi in mrzlimi jedili.**

Imam tudi obrt za nakup in prodajo posestev in zemljišč.

Spominjajte se Ciril-Metodove družbe!

Zobozdravniški in zobotehnični atelje
dr. Edv. Globočnik

okrožni zdravnik in zobozdravnik in

Fr. Holzacker

konc. zobotehnik

v Kranju

v Hlebšovi hiši, nasproti rotovža
Zobozdravniška ordinacijska ura
odslej samo od 9. do 10. ure dopoldne
vsak delavni dan.

Dr. E. Globočnik ni poklican
k vojakom in zdravi še nadalje.

5 52-34

KINTA-KOLESA

CYCLES
KINTA
K.C.L.

**Zahtevajte
cenik.**

so splošno priljubljeni, ker so nedosežni v teku in trpežnosti. Blagovolite si jih ogledati

pri tvrdki

KARL ČAMERNIK & Ko.

Špecialna trgovina s kolesi, motorij, avtomobili in posameznimi deli.

Mehanična delavnica in garaža.

7-35

LJUBLJANA

samo Dunajska cesta 9-12

! Poletje!

**Naistarejša
trgovina**

Ferd. Sajovic
v Kranju

(poprej J. C. Pleiweiss)

3 52-35

priporoča za

poletensko sezijo

svojo bogato zalogo vezenega blaga, batista, platna in delena za ženske bluze in obleke, letenskih ševijotov in kamgarnov za moške obleke, kakor tudi vsega drugega manufakturnega blaga.

Svilnati robci najnovjših uzorcev.

! Poletje!

9-35

Najbolje in najceneje se kupi pri tvrdki

RUDOLF RUS

v Kranju (poleg lekarne)

Ustanovljeno leta 1885.

Prva in največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine.

Ceniki zastoj in poštnine prosti.

Strogo solidna in poštna postrežba.

Suhe gobe

in druge deželne pridelke v vsaki množini po najvišjih dnevnih cenah kupuje

M. RANT, KRANJ

trgovina mešanega blaga in deželnih pridelkov

Trboveljski in češki premog.

Restavracija pri kolodvoru

priporoča dobro kuhinjo, pristna vina. češko budjejeviško pivo. Lep senčnat vrt.

8 52-35

Največja slovenska hranilnica!

Največja slovenska hranilnica!

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

V LJUBLJANI, PREŠERNOVA ULICA št. 3.

12-24

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po

4 1/2 0/0

brez odbitka.

Denarnega prometa do konca leta 1912

vlog

rezervnega zaklada

700 milijonov kron,

42 mil. 500 tisoč K,

1 mil. 330 tisoč K.

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po

4 1/2 0/0

brez odbitka.

Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo

c. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.